

Safeguarding als kern van de kerkelijke zending – Bezoek Hans Zollner S.J.

Van maandagavond 29 september 2026 tot en met donderdag 1 oktober komt **Hans Zollner S.J.** naar Vlaanderen en Nederland voor lezingen, seminars en ontmoetingen met religieuzen, kerkelijke beleidsmakers en academici.

Achtergrond

Safeguarding en de missionaire identiteit van de Kerk vormen vandaag een onontkoombaar onderzoeks- en beleidsdomein. Vanuit een christologisch perspectief benadrukt **Hans Zollner S.J.** dat Jezus Christus kan worden gedacht als de schepper van een veilige en gewijde ruimte. De geloofsgemeenschap is geroepen om veilige ruimtes, veilige relaties, veilige processen en veilige structuren te creëren waarin kwetsbaren worden beschermd, gehoord en begeleid. Safeguarding is daarom geen bijkomend juridisch of organisatorisch luik, maar een constitutief onderdeel van het kerkelijk leven, verbonden met spiritualiteit, ecclesiologie en pastorale praktijk. De manier waarop leiders en leden van kerkelijke gemeenschappen hun roeping opnemen, handelen en omgaan met falen, zonde en misdaad, bepaalt in welke mate verantwoordelijkheid, transparantie en aanspreekbaarheid werkelijk centraal staan in de geloofsgemeenschap.

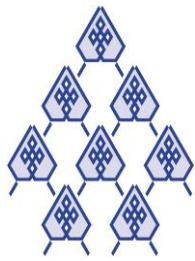

Hans Zollner S.J. (Dr. theol., University of Innsbruck; Lic. Psych., Pontifical Gregorian University) bevindt zich op het kruispunt van theologie, psychologie en kerkelijk beleid. Hij is gewoon hoogleraar en directeur van het Institute of Anthropology aan de Pontificia Università Gregoriana in Rome, consultor van het Dicasterie voor de Clerus en lid van het Safeguarding Committee van het bisdom Rome. Zijn bijdrage aan safeguarding is theologisch en empirisch onderbouwd, en beleidsrelevant.

Zollner benadrukt de noodzaak van een systemische benadering. Ondanks het brede bewustzijn rond misbruik blijven ongemak, kennistekorten en een beperkte bereidheid tot diepgaand engagement bestaan.

Safeguarding-moeheid en een loutere afvinkbenadering tonen hoe beleid vaak beperkt blijft tot documenten, zonder door te dringen tot praktijken, attitudes en mentaliteit. De context van kerkelijke gemeenschappen, met uiteenlopende culturele, juridische en historische inbeddingen, is daarbij cruciaal. Er bestaat geen uniforme oplossing, maar wel een nood aan cultureel sensitief en interdisciplinair handelen.

De publieke aandacht is verbreed van misbruik van minderjarigen naar misbruik van kwetsbare volwassenen, waaronder vrouwen, personen met een handicap, LGBTQ+-personen, ouderen, migranten, vrouwelijke religieuzen en seminaristen. Ook de focus is verruimd van seksueel misbruik naar fysieke, psychologische, emotionele, verbale en spirituele vormen van geweld, verwaarlozing, online misbruik en machtsmisbruik, ook in oorlogssituaties. Deze evolutie confronteert religieuze gemeenschappen met de vraag hoe kritisch zij hun structuren, cultuur en leiderschap durven te bevragen.

Centraal staat Zollners nadruk op mentaliteitsverandering. Tegenover de houding dat misbruik vanzelf zal verdwijnen, stelt hij dat ontkenning de schade verlengt en verdiept. Passiviteit moet plaatsmaken voor empowerment op alle niveaus. Individuele leden, hogere oversten, bisschoppen en beleidsstructuren kunnen en moeten handelen binnen hun mandaat.

Safeguarding mag niet worden gereduceerd tot het werk van enkele experts, maar moet integraal deel uitmaken van de pastorale, educatieve, spirituele, sociale en gemeenschapsgerichte zending. Alleen dan wordt het geen externe verplichting, maar een innerlijke consequentie van het evangelie.

Zollner ontwikkelt daarnaast een ethisch-spirituele en pastorale benadering van slachtoffers-overlevenden. Zijn oproep om langdurig, geduldig en met respect te luisteren en het hart te openen terwijl zij hun getuigenis delen, onderstreept een relationeel en procesmatig begrip van herstel en gerechtigheid. Slachtoffers moeten op de eerste plaats komen, als prioritaire referentie voor beleid, pastorale keuzes en institutionele hervormingen. De vraag of “ons hart erin zit” vormt daarbij een toetssteen voor de authenticiteit en geloofwaardigheid van de kerkelijke respons.